

Від чуття при сутності (уривок)

Тарас Прохасько

Йому постійно снилася ріка. "За всі рази він нарахував і записав кілька сотень назв всього того, що було і відбувалося на обох берегах і у воді. Ці фрагменти були щоразу незмінними, але швидкість течії унеможливлювала роздивитися все".

Памва лежав на ліжку, вкритий теплим ліжником, а на сусідньому ліжкові — купа яблук. Він приїхав у гори, на місце, де жив колись його дід. У дитинстві ніколи тут не бував, а тепер намагався приїжджати якнайчастіше. Тут була порожня хата, сад, криниця. Йому треба обірвати яблука, посортувати їх — а на щеплених дідом деревах було по декілька сортів.

Памва натягнув на себе якийсь одяг, головне, щоб були кишені, куди він, сидячи на дереві, складав яблука.

Для нього все набувало якоїсь дивовижної важливості — позривати яблука, позбирати горіхи, позгрібати листя, повиливати воду з бочки під дерева, позатикати мохом шпарини в стінах, позалишати трохи найпізніших ягід птахам.

"Важливо ще було бути впущеним у остаточність, у кінцевість. І бути перемерзлим, незграбним, немовним і терплячим". "Один раз уявив собі — як сьогоднішній день звучав би на фортепіано, якби всі вони — Памва, дерева, яблука, птахи, кроти, горіхи, трава, світло, холод — трималися на деці і клавіатурі. Або, якби принаймі поводити себе при фортепіано так, як він сьогодні ходив, лазив, розтягався, падав, котився, нагинався, присідав, підскакував, стулювався, видихав".

Памва лежав і думав, як йому поєднати такі парадоксальні речі: приємно лежати, приємна вовна, приємно їсти яблуко, приємно не хотіти вставати, приємно залишатися, приємно, що тобі приємно...

Памва все ж пішов на поїзд. По дорозі зайшов на цвинтар, відніс на дідову могилу пізньоцвіти. Згадуючи діда, щоразу пригадує й епізод із власного життя.

На станції сильно пахло вином. У залі сиділо багато чоловіків та жінок — везли вино на продаж. Памва закупив. Помітивши жадібні погляди чоловіків, пригостив їх останніми своїми запасами. Ті налили йому вина. Говорили чужою мовою, але якось розуміли одне одного.

Памві хотілося фортепіано, озвучити музику, що була в ньому. Принесли дитяче фортепіано, і він загравав на ньому. Подумав, що добре б запам'ятати теми п'єс, вони йому на завтра потрібні. У вагоні холодно. Памва перебирав вміст своїх кишень — срібні перстені, бурштиновий камінець, перелік справ на аркушику, що нагадує щоденниковий запис. Підійшла наймолодша з його нових знайомих. Він подарував їй бурштин. Потім довго цілувалися в тамбурі. Нарешті відсторонив дівчину, дістав з кишені фотографію і показав: жінка в білому з дівчинкою, далі, аж за озером, — мужчина в чорному вбранні.

Він наполягав, щоб композиція фільму була такою ж, як на знімку: "знімати

фрагменти берега озера із цілком різними сценами, але завжди видно щось на протилежнім боці, а в самому кінці підняти якимось камеру над озером, щоб показати, як довкола озера відбуваються одночасно несумісні речі. Ну і спробувати досягти такої відірваності, як погляди жінки, дівчинки, чоловіка".

Поїзд в'їхав у місто, і Памва пішов у вагон забирати свої речі. Він у двадцять п'ять років думав, що запізнав уже всі основні структури життя, що далі вони почнуть просто повторятися, звичайно щоразу трошки інакше, але нічого принципово нового вже не відбудеться. Однак з того часу і дотепер жити ставало все цікавіше".

Критика, коментарі до твору, пояснення (стисло):

У творі Т. Прохаська відтворена філософія часу, миті, вічності. Герой у повній мірі відчуває життя, його наповненість, різноманітність виявів. Він: очевидно, людина творча, усе намагається перекласти на музику, навіть латинський покажчик рослин, якими зацікавився. Памва самодостатній, самотність для нього — як благо існування особистості. Разом із тим він щирий, відкритий до людей і здатний сприймати всі вияви життя.